

Nr 19.

Ankom till riksdagens kansli den 4 februari 1944 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44, i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde.

(1:a avd.)

Driftbudgeten.

Fjärde huvudtiteln.

1:o) **Arméns fortifikationsförvaltning: Engångsanskaffning av maskiner m. m. för byggnads- och reparationsberedskapen.** I propositionen nr 2 har Kungl. Maj:t (bilaga 4, punkt 1, s. 23 och 24 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1944) föreslagit riksdagen att till Arméns fortifikationsförvaltning: Engångsanskaffning av maskiner m. m. för byggnads- och reparationsberedskapen å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 000 kronor.

Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande, vilket härmed

anmäles.

2:o) **Försvarsstaben: Viss utrustning.** I fråga om Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 2) har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet velat här

erinra.

3:o) **Armén: Anskaffning av sjukvårdsmateriel för hemvärnet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, s. 24—26) att till Armén: Anskaffning av sjukvårdsmateriel för hemvärnet å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 340 000 kronor.

Genom brev den 24 januari 1941 bemyndigade Kungl. Maj:t arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse att för anskaffande av sjukvårdsmateriel för hemvärnet disponera ett belopp av högst 700 000 kronor från det å förskottsstaten för försvarsväsendet m. m. uppförda förskottsanslaget Försvarsväsendet i allmänhet: Engångsutgifter (Ga). Sedermera har skett en avsevärd utökning av antalet för hemvärnet avsedda förbandsplatser, vilket nödvändiggjort ytterligare anskaffning av sjukvårdsmateriel. Kostnaderna härför, vilka belöpa på anskaffning av sjukbårar, bårstall för cykel, släpbårar, bårsäckar och förbandsväskor, hava av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse beräknats till 340 000 kronor. Ifrågavarande belopp har ansetts böra inräknas inom kostnadsramen för 1942 års försvarsbeslut.

Utskottet finner i likhet med departementschefen det vara av största betydelse, att en tillfredsställande första vård av skadade kan lämnas vid hemvärnets förbandsplatser. På grund härav och då, såsom av utredningen i ärendet framgår, sjukvårdsutrustningen vid åtskilliga av hemvärnets förbandsplatser företer mycket stora brister, finner sig utskottet böra tillstyrka det föreliggande medelsäskandet.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Anskaffning av sjukvårdsmateriel för hemvärnet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 340 000 kronor.

4:o) **Armén: Ytterligare anskaffning av sprängämne för ammunitionstillverkning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, s. 27) att till Armén: Ytterligare anskaffning av sprängämne för ammunitionstillverkning å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 4 800 000 kronor.

Krigsmaterielverket har hemställt, att ett belopp av 12 000 000 kronor måtte ställas till ämbetsverkets förfogande för tillverkning av visst sprängämne. *Departementschefen* har icke haft något att i princip erinra mot bifall till framställningen men funnit medelsanvisningen för närvarande böra begränsas till 4 800 000 kronor. Kostnaderna hava ansetts icke böra belasta försvarsplanens kostnadsram.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, tillstyrker det äskade anslagsbeloppet och hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må till *Armén: Ytterligare anskaffning av sprängämne för ammunitionstillverkning* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 4 800 000 kronor.

5:o) **Armén: Underhåll av signalförbindelser.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5, s. 27 och 28) att till Armén: Underhåll av signalförbindelser å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

Överbefälhavaren har hemställt, att för bestridande av kostnaderna för ifrågavarande ändamål intill den 1 juli 1944 måtte anvisas ett belopp av 240 000 kronor. Såsom framgår av årets statsverksproposition, har det av arméförvaltningen för budgetåret 1944/45 äskade beloppet, 250 000 kronor, förslagsvis 75 000 kronor såsom beräknad normal fredskostnad ansetts böra upptagas å riksstaten för nästa budgetår. I övrigt erforderligt belopp har synts böra bestridas av vederbörligt anslag å förskottsstaten. Medelsbehovet för innevarande budgetår skulle bestridas på motsvarande sätt, således dels från ett särskilt anslag å tilläggsstat till riksstaten för detta budgetår, dels ock över förskottsstaten. Det nu å tilläggsstat äskade anslaget har ansetts böra falla inom försvarsplanens kostnadsram.

Utskottet. Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, tillstyrker, att för ifrågavarande ändamål såsom särskilt reservationsanslag upptages ett belopp av 75 000 kronor å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Armén: Underhåll av signalförbindelser* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

6:o) **Marinen: Fartygsbyggnader för flottan.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, s. 28 och 29) medgiva, att det å riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisade reservationsanslaget till Marinen: Fartygsbyggnader för flottan må disponeras för ytterligare försökstillverkning intill ett belopp av högst 400 000 kronor.

På förslag av Kungl. Maj:t anvisade 1943 års riksdag för innevarande budgetår ett reservationsanslag av 40 000 000 kronor till fartygsbyggnader för flottan. Av detsamma skulle bestridas kostnader till ett belopp av högst 750 000 kronor för viss försökstillverkning.

På förslag av Kungl. Maj:t anvisade vidare samma års riksdag för innevarande budgetår ett reservationsanslag av 420 000 kronor till vissa materieförsök vid marinen. Av berörda belopp skulle 200 000 kronor disponeras för bestridande av kostnaderna för vissa konstruktionsarbeten.

I skrivelse den 16 december 1943 har nu *marinförvaltningen* hemställt, att för ytterligare försökstillverkning av fartygsmotorer å tilläggsstat för budgetåret 1943/44 måtte anvisas ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

Departementschefen har funnit angeläget, att äskade medel ställas till marinförvaltningens förfogande för i framställningen omförmält ändamål.

Såsom ovan framgår, hava för konstruktions- och experimentarbeten med viss fartygstyp och med för densamma lämpade motorer för innevarande budgetår anvisats medel dels under reservationsanslaget till vissa materielförsök vid marinen, dels ock under reservationsanslaget till fartygsbyggnader för flottan. *Departementschefen* har på anförda skäl föreslagit, att kostnaderna för nu ifrågasatt ytterligare försökstillverkning avseende samma ändamål böra bestridas av flottans fartygsbyggnadsanslag, vilket framdeles syntts böra disponeras för med fartygsbyggande sammanhängande kostnader för erforderlig experiment- och konstruktionsverksamhet. Någon förstärkning av ifrågavarande anslag för innevarande budgetår erfordras enligt *departementschefen* emellertid icke, enär anslaget är s. k. kvotanslag, som må av Kungl. Maj:t överskridas inom viss angiven kostnadsram. Denna kostnadsram synes *departementschefen* icke av nu ifrågavarande anledning behöva höjas.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, har icke haft något att erinra mot att flottans fartygsbyggnadsanslag disponeras för nu ifrågavarande försökstillverkning intill ett belopp av högst 400 000 kronor. Det synes utskottet lämpligt, att, såsom *departementschefen* framhållit, nämnda anslag framdeles tages i anspråk för med fartygsbyggande sammanhängande kostnader för erforderlig experiment- och konstruktionsverksamhet.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att det å riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisade reservationsanslaget till Marinen: Fartygsbyggnader för flottan må disponeras för ytterligare försökstillverkning intill ett belopp av högst 400 000 kronor.

7:o) **Marinen: Anskaffning av viss ammunition.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 30), vilket avser medelsanvisning för anskaffning av ammunition till ersättning för vid brand förstörd ammunition, får utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, hemställa,

att riksdagen må till *Marinen: Anskaffning av viss ammunition* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 883 000 kronor.

8:o) **Marinen: Viss materiel för kustartilleriet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8, s. 30 och 31) att till Marinen: Viss materiel för kustartilleriet å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 195 200 kronor.

Förslaget innebär anvisande av medel för likvid av vissa hos Aktiebolaget Bofors beställda automatiska sikten med siktkikare. Kostnaderna hava ansetts böra falla utom femårsplanens kostnadsram.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker anvisande av det av Kungl. Maj:t äskade förstärkningsanslaget och får alltså hemställa,

att riksdagen må till *Marinen: Viss materiel för kustartilleriet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 195 200 kronor.

9:o) **Marinen: Täckning av vissa engångskostnader för flottans skifferoljeverk å Kinnekulle.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9, s. 31—34) att till *Marinen: Täckning av vissa engångskostnader för flottans skifferoljeverk å Kinnekulle* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 242 000 kronor.

Med stöd av 1943 års riksdags beslut föreskrev Kungl. Maj:t den 17 juni 1943, att samtlig till flottans skifferoljeverk å Kinnekulle hörande fast och lös egendom skulle med tillträde den 1 juli 1943 överlätas på Svenska skifferoljeaktiebolaget mot likvid i aktier i bolaget till ett sammanlagt nominellt belopp av 3,2 miljoner kronor.

Marinförvaltningen har i skrivelse den 11 juni 1943 meddelat, att brist uppkommit å de av riksdagen åren 1939—1941 beviljade anslagen å tillhoppa 9 136 000 kronor för utbyggnad av flottans skifferoljeverk och vilken brist tills vidare bokförts å en inom marinförvaltningen upplagd förskottstitel. I detta sammanhang meddelade marinförvaltningen jämväl, att process påginge med leverantören av vattenledningen från Vätern rörande skadestånd för försenad leverans av viss utländsk materiel, som skulle tillhandahållas av marinförvaltningen. Vidare framhöll marinförvaltningen, att det för driftens behöriga gång vid Kinnekulleverket varit oundvikligt, att medel å i runt tal 1 350 000 kronor tagits i anspråk av oljeverkets driftmedel för anskaffningar, om vilka tvekan kunde råda, huruvida de rätteligen bort hänföras till driftkostnader eller till kapitalinvesteringar.

I skrivelse den 4 oktober 1943 har sedermera marinförvaltningen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte meddela föreskrift, huruvida de av övnings- och underhållsanslag bestridda kostnaderna för skifferoljeverket skulle anses föranleda vidare åtgärd för täckande av det till 1 442 246 kronor 24 öre uppgående titelunderskottet, varav 1 350 000 kronor avseende lös egendom och vissa anläggningar.

Riksräkenskapsverket har i skrivelse den 12 oktober 1943 framhållit, bland annat, att det å driftstiteln uppkomna, av marinförvaltningen i skrivelsen den 4 oktober 1943 angivna kassamässiga underskottet avförts å krigstitel Cb 9 »Flytande materiel, artillerimateriel m. m.» samt täckts från å tilläggsstat av riksdagen anvisade anslag till täckande av löpande utgifter. Detta inne-

bure i verkligheten, att engångsutgifter å sammanlagt 1 350 000 kronor kommit att redovisas såsom löpande beredskapskostnader. Berörda medelsdisposition syntes böra betraktas såsom ett klart anslagsöverskridande. Sedan beloppet — visserligen obehörigt — avförts å krigstitel, borde emellertid ytterligare medel för täckande av detsamma icke anvisas.

Sedermera har marinförvaltningen på anförda skäl hemställt, att Kungl. Maj:t ville *dels* låta bero vid de åtgärder ämbetsverket vidtagit för avförande av 1 350 000 kronor å krigstitel, *dels ock* utverka anvisande av anslag till täckande ej mindre av det belopp, varmed de under åren 1939—1941 beviljade anslagen för utbyggnad av flottans skifferoljeverk å Kinnekulle överskridits, eller 205 305 kronor 26 öre, än även förut omförmälda, nu utdömda skadestånd till leverantören av vattenledningen från Vätern, uppgående till 35 885 kronor 99 öre.

Departementschefen har framhållit, att de brister i redovisningssystemet, som i ett flertal fall inom marinförvaltningen förekommit, ha föranlett ämbetsverket att helt nyligen hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning till förbättrande av ämbetsverkets dispositionsbokföring. En i anledning härav jämlikt Kungl. Maj:ts beslut verkställd utredning har föranlett påbörjande av omläggning från och med den 1 januari 1944 av nämnda bokföring. Det är att antaga, framhåller departementschefen, att anslagsöverskridanden av den art, varom här är fråga, efter denna omläggning icke skola behöva i fortsättningen förekomma. Med hänsyn härtill synes departementschefen det i ärendet påtalade anslagsöverskridandet icke böra nu föranleda ytterligare åtgärd. Särskilda medel för täckande av beloppet behöva icke anvisas.

Anslagsöverskridandet i övrigt ävensom kostnaderna för utdömt skadestånd, uppgående till sammanlagt 241 191 kronor 25 öre, synes departementschefen böra täckas genom anvisande å tilläggsstat för innevarande budgetår av ett anslag av i avrundat tal 242 000 kronor. Då skifferoljeverket i Kinnekulle icke längre redovisas å försvarsväsendets fastighetsfond, bör anslaget upptagas under riksstatens fjärde huvudtitel och sålunda omedelbart avskrivast. Anslaget, som avser gäldande av prisstegringar och hänför sig till tiden före 1942 års försvarsbeslut hänförliga byggnadsarbeten, bör enligt departementschefen icke inräknas i den i samband med försvarsbeslutet angivna kostadsramen för byggnadsarbeten inom försvarsväsendet.

Såsom av departementschefens uttalande framgår, har från och med den 1 januari 1944 omläggning påbörjats av marinförvaltningens dispositionsbokföring, vilken hittills företett åtskilliga brister. Utskottet förutsätter, att genom denna omläggning anslagsöverskridanden av nu angiven art icke skola behöva förekomma.

Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt innebär, att medel anvisas till täckande *dels* av ett belopp av 205 305 kronor 26 öre, varmed under budgetåren 1939—1941 beviljade anslag för utbyggnad av flottans skifferoljeverk å Kinnekulle överskridits, *dels ock* av ett till 35 885 kronor 99 öre uppgående belopp, avseende utdömt skadestånd till leverantören av vattenledningen

Utskottet.

från Väneren för försenad leverans av viss utländsk materiel. Utskottet tillstyrker, att ett anslag av i avrundat tal 242 000 kronor anvisas för ändamålet å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Marinen: Täckning av vissa engångskostnader för flottans skifferroljeverk å Kinnekulle* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 242 000 kronor.

10:o) Marinen: Ytterligare medel till fortsättning av vissa krigsrustningsarbeten m. m. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10, s. 35 och 36) medgiva, att den mark, som avses i marinförvaltningens skrivelse den 29 april 1943, må med ianspråktagande av det å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisade reservationsanslaget Fortifikatoriska anläggningar: Ytterligare medel till fortsättning av vissa krigsrustningsarbeten m. m. av kronan med äganderätt förvärfvas.

I skrivelse den 29 april 1943 har *marinförvaltningen* hemställt, att — av i skrivelsen närmare angivna skäl — Kungl. Maj:t måtte medgiva, att vissa i en skrivelsen bifogad förteckning upptagna markområden jämte rätt till vatten i fråga om den, som hade strand, ävensom fiske, om detta vore delat, måtte jämlikt lagen om expropriation den 12 maj 1917 för Kungl. Maj:ts och kronans räkning med äganderätt förvärfvas. Av handlingarna i ärendet inhämtas, att marinförvaltningen avsett att bestrida kostnaderna genom ianspråktagande av ett under reservationsanslaget Fortifikatoriska anläggningar: Ytterligare medel till fortsättning av vissa krigsrustningsarbeten m. m. avsatt belopp av 165 000 kronor till reglering av markkostnader inom Göteborgs kustartilleriförsvar. Marken står nu genom hyresavtal till kronans förfogande. Förvärvet har till ändamål dels att omöjliggöra utspanande av anläggningarna, dels att möjliggöra barackförläggningens bibehållande i fredstid för användning bland annat för övningsändamål.

Departementschefen tillstyrker marinförvaltningens framställning. Sedan förvärvet genomförts, böra emellertid enligt departementschefen markområdena överföras till redovisning å marinförvaltningens delfond av försvarsväsendets fastighetsfond.

Utskottet.

Utskottet har icke haft något att erinra mot förvärv för statens räkning av mark i den omfattning, som angivits i marinförvaltningens skrivelse den 29 april 1943, liksom ej heller mot det föreslagna sättet för bestridandet av de med markförvärvet förenade kostnaderna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att den mark, som avses i marinförvaltningens skrivelse den 29 april 1943, må med ian-

språktagande av det å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisade reservationsanslaget Fortifikatoriska anläggningar: Ytterligare medel till fortsättning av vissa krigsrustningsarbeten m. m. av kronan med äganderätt förvärvas.

11:o) **Flygvapnet: Skyddsanordningar vid flygfält.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11, s. 36 och 37) att till Flygvapnet: Skyddsanordningar vid flygfält å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 1 072 000 kronor.

Genom särskilda beslut den 4 juli, den 12 september och den 10 oktober 1941 medgav Kungl. Maj:t, att flygförvaltningen finge för vissa skyddsanordningar m. m. vid ett antal flygfält disponera sammanlagt högst 12 022 000 kronor från det å förskottsstaten för försvarsväsendet uppförda förskottsanslaget Engångsutgifter (Ga).

Under erinran härom har *flygförvaltningen* i skrivelse den 13 december 1943 anført, att de arbeten, för vilkas utförande medel ställts till flygförvaltningens förfogande genom ovannämnda beslut, slutförts. På grund av den prisstegring, som ägt rum från tidpunkten för dessa arbetens kostnadsberäknande (årsskiftet 1940/41) fram till tiden för utförandet (hösten 1941—hösten 1942), hade arbetena kommit att draga en kostnad av 13 093 660 kronor mot beräknat 12 022 000 kronor. Med anledning härav har flygförvaltningen hemställt, att för täckande av prisstegringskostnaderna måtte till ämbetsverkets förfogande ställas ett belopp av 1 071 660 kronor.

Departementschefen har tillstyrkt, att ett till 1 072 000 kronor avrundat belopp anvisas för ändamålet. Kostnaderna i fråga böra enligt departementschefen icke medräknas inom femårsplanens kostnadsram.

Den för utförande av ifrågavarande skyddsanordningar nu anmälda kostnadsökningen är i sin helhet att hänföra till inträffade prisstegringar. Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, tillstyrker det på grund härav äskade tilläggsanslaget och hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må till *Flygvapnet: Skyddsanordningar vid flygfält* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 1 072 000 kronor.

12:o) **Garnisonssjukhusen: Röntgenutrustning m. m. för garnisonssjukhuset i Skövde.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12, s. 37—40) att till Garnisonssjukhusen: Röntgenutrustning m. m. för garnisonssjukhuset i Skövde å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 117 000 kronor.

För röntgenutrustning m. m. för det nya garnisonssjukhuset i Skövde har av 1942 års riksdag anvisats ett anslag av 138 000 kronor. Ändrade byggnadsplaner hava emellertid medfört ett avsevärt ökat medelsbehov för anskaffning av inventarier för sjukhuset. *Arméförvaltningen* har härför begärt ett anslag av 117 000 kronor.

Departementschefen har funnit denna mycket anmärkningsvärda kostnadsstegring med 85 procent icke kunna förklaras på annat sätt än att de förhoppningar man vid de ursprungliga kostnadskalkylerna hyst att kunna i de nya lokalerna i större utsträckning använda inventarier från de förutvarande visat sig ogrundade. Departementschefen har tillstyrkt bifall till arméförvaltningens nu föreliggande förslag och förutsatt, att ytterligare medelsanvisning för sjukhuslokalerna ej skall bli erforderlig. Kostnaderna, som hänföra sig till inredning av lokaler, vilka redan före 1942 års försvarsbeslut föranlett medelsanvisning, hava ansetts icke böra medräknas inom försvarsbeslutets kostnadsram.

Utskottet.

De för sjukhusutrustningen ursprungligen uppgjorda kostnadsberäkningarna hava visat sig vara till den grad otillförlitliga, att en kostnadsstegring med 85 procent uppstått. Utskottet måste beteckna detta som anmärkningsvärt. Då emellertid de åtgärder, som föranleda merkostnaderna, måste anses erforderliga, har utskottet funnit sig böra tillstyrka det nu äskade anslaget. Utskottet förutsätter därvid i likhet med departementschefen, att ytterligare medelsanvisning för sjukhuslokalerna ej skall bli erforderlig.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Garnisonssjukhusen: Röntgenutrustning m. m. för garnisonssjukhuset i Skövde* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 117 000 kronor.

13:o) **Driftkostnader vid vissa förråd m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 13, s. 40—42) medgiva, att det å riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisande anslaget till Driftkostnader vid vissa förråd m. m. må tagas i anspråk för täckande av krigsmaterielverkets löpande kostnader för statliga produktionsmedel, i den mån dessa kostnader icke kunna täckas genom tillägg till priserna å framställda produkter.

På förslag av Kungl. Maj:t anvisade 1943 års riksdag för innevarande budgetår å fjärde huvudtiteln ett anslag av 3 170 000 kronor till krigsmaterielverket för bestridande av driftkostnader vid vissa förråd m. m.

I skrivelse den 27 oktober 1943 har *krigsmaterielverket* anfört, att de kostnader, som oundgängligen uppstode för underhåll av staten tillhöriga för tillverkning för nämndens räkning ianspråktaga produktionsmedel, hitintills regelmässigt inkalkylerats i priset på de tillverkade produkterna och sålunda belastat vederbörande beställningar. På samma sätt hade förfarits

med andra löpande kostnader för dessa produktionsmedel, såsom lokalhyror, arrendeavgifter, uppvärmning, kraftavgifter, bevakning. Under innevarande budgetår beräknades emellertid, att den industriella tillverkning, som ägde rum med anlitan av sådana statliga produktionsmedel, varom här vore fråga, antingen komme att inskränkas eller delvis nedläggas. De angivna kostnaderna kunde därför icke i den utsträckning, som tidigare skett, belasta tillverkningarna, varför särskilda anslag erfordrades för täckande av dessa kostnader. Det erforderliga medelsbeloppet uppskattades för innevarande budgetår till 275 000 kronor. Härvid hade hänsyn tagits till den minimiproduktion, som kunde beräknas under budgetåret. Skulle produktionen komma att upprätthållas i större omfattning än som beräknats, komme anslaget icke att behöva utnyttjas i sin helhet.

Departementschefen har framhållit, att, då de kostnader, för vilka det begärda anslaget skulle avses, delvis äro av samma art som de, vilka bestridas från förenämnda anslag å 3 170 000 kronor till driftkostnader vid vissa förråd m. m., anledning tills vidare knappast synes föreligga att anvisa särskilt anslag för nu ifrågavarande ändamål. Departementschefen förutsätter i stället, att med riksdagens medgivande nyssnämnda driftkostnadsanslag må disponeras för täckande jämväl av de underhålls- och andra kostnader, om vilka här är fråga. Enligt vad departementschefen under hand inhämtat ha å sagda anslag hittills uppstått vissa besparingar. Det torde, framhåller departementschefen, dock vara osäkert, huruvida anslaget, som upptagits såsom obetecknat, kan förslå till täckande av samtliga kostnader även för de nya ändamålen. Departementschefen avser att, därest ytterligare medel skulle visa sig erforderliga, anmäla frågan om tilläggsanslag i samband med den slutliga regleringen av riksstaten för innevarande budgetår.

Utskottet delar departementschefens uppfattning i här omhandlade fråga och tillstyrker, att riksdagen lämnar det begärda medgivandet.

Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att det å riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisade anslaget till Driftkostnader vid vissa förråd m. m. må tagas i anspråk för täckande av krigsmaterielverkets löpande kostnader för statliga produktionsmedel, i den mån dessa kostnader icke kunna täckas genom tillägg till priserna å framställda produkter.

14:o) **Militärfysisk verksamhet.** För ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 310 000 kronor. Utgifterna för nämnda budgetår hava på grund av verksamhetens omfattning visat sig överstiga vad som från början beräknats, varför ett tilläggsanslag av 100 000 kronor befunnits erforderligt. Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, får i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, s. 43) hemställa,

att riksdagen må till *Militärfysisk verksamhet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

15:o) **Särskild apparatanskaffning.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, s. 43 och 44), vilket avser medelsanvisning för anskaffning av vissa telefontillbehör, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Särskild apparatanskaffning* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

Kapitalbudgeten.

Försvarsväsendets fastighetsfond.

Arméförvaltningens delfond.

16:o) **Ordnanande av förläggningen för försvarsväsendets radioanstalt.** I propositionen nr 2 har Kungl. Maj:t (bilaga 12, punkt 1, s. 117 och 118 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1944) föreslagit riksdagen att till Ordnanande av förläggningen för försvarsväsendets radioanstalt å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanslag av 56 000 kronor.

För ifrågavarande ändamål hava hittills anvisats tillhopa 3 161 000 kronor.

Föreliggande förslag avser medelsanvisning för bestridande av kostnader för vissa installationsarbeten vid anstalten. Kostnaderna hava ansetts icke böra belasta femårsplanens kostnadsram.

Utskottet.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, tillstyrker det äskade anslaget och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Ordnanande av förläggningen för försvarsväsendets radioanstalt* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanslag av 56 000 kronor.

17:o) **Ombyggnad av stallbyggnad vid Jönköpings-Kalmar regemente.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 118), vilket avser anvisande av medel för om- och tillbyggnad av en brandskadad stallbyggnad, får

utskottet, under framhållande av att kostnaderna icke böra bestridas inom femårsplanens kostnadsram, hemställa,

att riksdagen må till *Ombyggnad av stallbyggnad vid Jönköpings-Kalmar regemente* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanslag av 58 300 kronor.

Marinförvaltningens delfond.

18:o) **Vissa byggnadsarbeten m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen medgiva (punkt 3, s. 119), att i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1944 angivet arbete må komma till utförande med anlitan- de av det för budgetåret 1943/44 för marinen anvisade investeringsanslaget av 10 000 000 kronor till Vissa byggnadsarbeten m. m.

I skrivelse den 23 augusti 1943 har *marinförvaltningen*, bland annat, äskat ett belopp av 80 000 kronor för anordnande av personalskyddsrum å Galär- varvet i Stockholm. Luftskyddsinspektionen har ansett ifrågavarande åtgär- der böra med minsta möjliga tidsutdräkt genomföras.

Departementschefen, som icke haft något att erinra mot marinförvaltning- ens framställning, har ansett kostnaderna i enlighet med förslaget kunna beräknas till 80 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1943. Enär ifråga- varande kostnad synes böra falla inom den i 1942 års försvarsbeslut fast- ställda kostnadsramen för marinens byggnader, har departementschefen an- sett kostnaden böra bestridas från förenämnda investeringsanslag av 10 000 0000 kronor till Vissa byggnadsarbeten m. m.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, tillstyr- ker, att riksdagen lämnar Kungl. Maj:t det begärda medgivandet, och hem- ställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må medgiva, att i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1944 angivet arbete för an- ordnandet av personalskyddsrum å Galärvarvet i Stockholm må komma till utförande med anlitan- de av det för budget- året 1943/44 för marinen anvisade investeringsanslaget av 10 000 000 kronor till Vissa byggnadsarbeten m. m.

19:o) **Modernisering av Stockholms örlogsvarv.** Kungl. Maj:t har föresla- git riksdagen (punkt 4, s. 119—121) att till Modernisering av Stockholms örlogsvarv å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanslag av 127 600 kronor.

För ifrågavarande ändamål har hittills ställts till förfogande ett sammanlagt belopp av 5 980 000 kronor.

I skrivelse den 20 december 1943 har *marinförvaltningen* anmält behov av ytterligare medel, 127 600 kronor, för bestridande av merkostnader på grund av inträdda prisstegringar. Dessa prisstegringar hänföra sig till tiden efter den 1 juli 1942. *Departementschefen* har tillstyrkt det begärda beloppet, vilket ansetts böra falla utom femårsplanens kostnadsram.

Utskottet.

Den för modernisering av Stockholms örlogsvarv nu anmälda kostnadsökningen är i sin helhet att hänföra till inträffade prisstegringar. Utskottet tillstyrker det på grund härav äskade tilläggsanslaget och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Modernisering av Stockholms örlogsvarv* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanslag av 127 600 kronor.

Stockholm den 4 februari 1944.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 18.
